

● مشخصات سوره

﴿ اهمیت: ان لكل شی سناما و سنام القرآن سوره البقره

﴿ اسامی و اوصاف: بقره، ذروه، سنام، فسطاط، سیدالقرآن، زهراء

﴿ آمار: آیات: ۲۸۶، کلمات: ۶۱۵۶، حروف: ۲۶۲۵۶، نزول: ۸۷

﴿ مکان و زمان نزول: مدینه، یک و سال و نیم اول هجرت:

﴿ فضای نزول سور:

﴿ سور مکی

﴿ سور مدنی

﴿ فضای نزول: شرایط اجتماعی، اقتصادی و ... یثرب

﴿ تاثیر فضای نزول و معارف سوره:

﴿ فضای نزول بر معارف سوره

﴿ معارف سوره بر فضای نزول

﴿ معارف سوره: نبوت، تاریخ انبیاء، خلافت انسان، ...

﴿ غرر آیات: آیات خلافت انسان، سه آیه آخر، آیه الکرسی

﴿ هدف سوره: اقتضای بندگی: ایمان به همه رسل و کتب

﴿ فضیلت قرائت سوره: روایات متعدد

● آیه شریفه ۱

﴿ ویژگی حروف مقطعه:

﴿ از مختصات قرآن

﴿ مشترک سور مکی و مدنی

﴿ شروع ۲۹ سوره با این حروف

﴿ یک تا پنج حرفی بودن این حروف

﴿ یک، دو یا آیه یا بخشی از آیه یک

« تکرار یک، دو، شش یا هفت بار

« ۱۴ حرف بدون تکرار

« محتوای مشترک سور حاوی این حروف: وحی و رسالت

« رابطه حروف با محتوای سوره

« جملات: صراط علی حق نمسکه، صح طریقک مع السنه

« اوصاف خاص این حروف

« اقوال درباره حروف مقطعه:

« متشابهاتی مخصوص خداوند

« اسامی سوره هاست

« نام های قرآن است

« اشاره به اسماء الهی یا حضرت (ص)

« اجزاء اسم اعظم الهی

« سوگند خداوند به حقانیت قرآن

« اشاره به مدت بقای اقوام

« اشاره به اجل امت اسلامی

« همان حروف الفباست

« برای تنبیه و اسکات خصم

﴿ تحدی با حروف الفبا ﴾

﴿ تکرار بیشتر همان حروف در سوره ﴾

﴿ مرزبندی میان سوره ها ﴾

﴿ خلاصه و پیام اجمالی سوره ﴾

﴿ مقدمه و مفتاح سوره ﴾

« ناظر به صاحبان نسخ قرآن

« ناظر به تعداد آیات سوره ها

« موید حدوث قرآن

« رمزی دال بر محتوا بین خدا و رسول

« سر میان خدا و رسول

● آیه شریفه ۲

﴿ ذلک:

﴿ اشاره به محسوس و غیر محسوس

﴿ از باب تعظیم:

﴿ حضور: اننی انا الله

﴿ خطاب: ایاک نعبد

﴿ غیاب:

﴿ اسم ظاهر: و اعبدوا الله

﴿ ضمیر غایب: فاعبدوه

﴿ الكتاب:﴾

﴿ مفهوم

﴿ مصادیق قرآنی:

﴿ محل ثبت اعمال انسان

﴿ حقیقت محل ثبت امور هستی

﴿ مجموعه قوانین همراه انبیا

﴿ دست نوشته بشری

﴿ صور استعمال: بدون «ال»، با «ال» ﴾

﴿ مراتب کتاب:

﴿ روایات

﴿ استعمال قرآنی:

﴿ بدون اسم اشاره

﴿ با اسم اشاره نزدیک

﴿ با اسم اشاره دور

﴿ راه نیل به مراتب: طهارت

﴿ لا ریب:﴾

﴿ مفهوم شک

﴿ ریشه نفی ریب

﴿ ریشه ریب کفار

﴿ حقیقت «لا»: نفی صحت، نهی

﴿ انواع ریب:

﴿ در دعوی قرآن

﴿ در دعوت قرآن

﴿ متقین:

﴿ تعریف تقوی

﴿ مراحل هدایت متقین:

﴿ اعطاء فطرت به متقین از سوی خداوند

﴿ عمل متقین بر اساس فطرت

﴿ هدایت ثانوی خداوند برای متقین

 ریشه اختصاص هدایت:

 مجمع البیان:

 هدایت همگانی قرآن

 آیات مفید اختصاص

 عملکرد کفار:

 نشنیده گرفتن

 عدم ترتیب اثر

 انکار مطلق و کلی

﴿المیزان:﴾

- ﴿ هدایت تکوینی ابتدایی
- ﴿ هدایت تشریعی ابتدایی
- ﴿ هدایت تکوینی پاداشی

﴿تسنیم:﴾

- ﴿ حفظ سرمایه فطرت
- ﴿ تقوای عملی با کمک هدایت تشریعی
- ﴿ هدایت پاداشی: ایصال به مطلوب

● آیه شریفه ۳

﴿ یومنون:﴾

﴿ تعریف ایمان

﴿ حقیقت ایمان

﴿ مراتب ایمان

﴿ بالغیب:﴾

﴿ مفهوم

﴿ مستندات غیب:

﴿ برهان عقلی

﴿ دلیل نقلی

﴿ وجدان کشفی

﴿ انواع غیب:

﴿ مطلق

﴿ نسبی

انواع منکران غیب:

- انواع منکران غیب:
- توجیه گران مکاتب الحادی
- منکران مقلد آباء
- منکران دارای یقین

برخی مصادیق غیب:

- البعث و النشور
- قیام القائم
- الرجعه
- الوعد و الوعيد ...

« احتمالات در بالغیب:

«ب» ظرف است و غیب: خلوت

«ب» سبب است و غیب: قلب مومن

«ب» تعدیه است و غیب: خداوند و ...:

« اشکال اول: تکراری شدن:

« تفصیل بعد از اجمال

« برخی مصادیق نه همه آن

« اشکال دوم: عدم ایمان بدون علم

« امکان غیب برای غیر خدا

« تصریح آیه بعد به علم متقین

« ذومراتب بودن غیب

« اشکال سوم: عدم امکان غایب به خداوند

« عدم ملازمه حاضر و غایب

« تعبیر خداوند به ظاهر

« یکی بودن حضور و غیاب خداوند

﴿ یقیمون:

﴿ نقطه مقابل:

﴿ قعود، سجود، اضطجاع و استلقاء

﴿ توقف و سکون

﴿ انحراف و اعوجاج

﴿ مفهوم اقامه صلاه: عینیت اثر در انسان

﴿ اثر اقامه صلاه: احساس حضور

﴿ مما رزقناهم:﴾

﴿ رزق: انعام خاص مستمر به مقتضای مرزوق

﴿ انواع رزق: تکوینی و تشریعی

﴿ گستره رزق: مادی و معنوی

﴿ تکمله:

﴿ ممّا: من بعضیه

﴿ ممّا: اطلاق انفاق

﴿ رزقناکم: معطای خداست

﴿ رزقناکم: مالک حقیقی نیستید

﴿ ینفقون:﴾

﴿ مفهوم انفاق

﴿ تلقی نادرست از انفاق

﴿ انفاق عامل پیوند با خداوند

﴿ تاثیر صلاه بر انفاق

﴿ حلیت موضوع انفاق

« خطایذیری مطالب عقلی محض:

« همه مقدمات استدلال: عقلی

« خطای حس مثل خطای عقل

« عامل تشخیص در حس: عقل

« عدم امکان تایید حس با حس

« انحصار درک حس در جزئیات

« اشکال سوفسطائیان:

« خطا بودن قوی ترین ادراکات:

« ابطال دلیل توسط خودش

« اعتراف به خطا علامت صواب

« عدم اعتماد مطلق به علم

« علم: یافته ذهن ما نه حقیقت موضوع:

« تغییر محل نزاع

« عمل روزمره بر خلاف نظر

﴿ شبهه: تغییر علم:

﴿ عدم امکان انقسام علم

﴿ زمان و مکان ناپذیری علم

﴿ عدم جعل ذیل حرکت عمومی

﴿ امکان تعقل حوادث مختلف الزمان

● آیه شریفه ۴

﴿ ایمان به وحی:

﴿ انواع تنزل:

﴿ تجافی

﴿ تجلی

﴿ انواع ایمان به وحی:

﴿ تفصیلی

﴿ اجمالی

«گستره «ما انزل الیک»

«رابطه ایمان به قرآن با سایر کتب:

«یکسانی خط کلی معارف

«قرآن: مصدق و مهیمن کتب

«نگاه قرآن به انبیاء قبل

«ریشه ضرورت ایمان به وحی

﴿ یوقنون:﴾

﴿ مفهوم یقین

﴿ معادباوری محصول یقین

﴿ انسانها و یقین به عقبی

﴿ حقیقت یقین

﴿ اثر یقین

﴿ راز انکار قیامت: شبهه علمی، شهوت عملی

● آیه شریفه ۵

﴿ مفلحون: ﴾

﴿ مفهوم فلاح

﴿ علامت مفلحان:

﴿ اصلاحگری

﴿ امر و نهی

﴿ ایمان و حمایت از رسول

﴿ ایثار

﴿ سنگینی حسنات

● آیه شریفه ۶

﴿ کفروا:﴾

﴿ مفهوم کفر

﴿ مصداق الذین کفروا

﴿ مراتب کفر:

﴿ اعتقادی

﴿ عملی

﴿ وجوه کفر

﴿ انذرتهم:﴾

﴿ مفهوم انذار

﴿ اهمیت انذار

﴿ صعوبت انذار

﴿ دلیل عدم تاثیر انذار

● آیه شریفه ۷

﴿ ختم:﴾

﴿ مفهوم ختم

﴿ تعبیر ناظر به ختم

﴿ مراتب ختم

﴿ ریشه ختم

﴿ محدودۀ زمانی ختم

﴿ متعلق ختم:

﴿ یکسانی بصر با قلب و سمع

﴿ تفکیک بصر از قلب و سمع

﴿ ختم: بدترین نفرین

﴿ جمع ختم و اختیار

◀ قلب:

◀ انواع قلب:

◀ مادی

◀ معنوی: در قرآن:

◀ عقل و درک

◀ روح و جان

◀ مرکز عواطف

﴿ تقسیمات قلب در قرآن:

﴿ قلب سلیم

﴿ قلب منیب

﴿ قلب مریض

﴿ جمع بودن قلب و مفرد بودن سمع:

﴿ اسم جمع

﴿ معنای مصدری

● آیه شریفه ۷

﴿ من الناس:

﴿ ناس: انسان، انس، بشر

﴿ متعلّق:

﴿ متقی

﴿ کافر

﴿ منافق

● آیه شریفه ۸

« انسان در برابر دین:

« مسلمان

« کافر

« منافق: « مفهوم نفاق

« اشتراک با کافر و مشرک

« مختصات منافق

« بدتر بودن منافق از کافر

« افشای نفاق توسط خداوند

« مشکک بودن نفاق

« صفات مذکور در آیات

و آخر دعوانا ان الحمد لله رب
العالمين